

„Centro Eik“ nuotraukos

Nuotrauka iš asmeninio albumo

Po ūminių ligų, operacijų, traumų, sergantiems įvairioms lėtinėmis ligomis ar

joms paūmėjus, taip pat kitais atvejais skiriamas nemokamas reabilitacinis gydymas. Apie reabilitacijos svarbą ir sergančių cerebriniu paralyžiumi problemas pasakoja fizinės medicinos ir reabilitacijos gydytojas, vaikų neurologas

Jonas Tertelis.

Vaikų reabilitacija – BŪTINA INVESTICIJA!

Kaip tapote reabilitacijos gydytoju?

Esu vaikų neurologas. Dirbau juo Druskininkų vaikų reabilitacijos ligoninėje „Saulutė“. Vėliau, įvedus atskirą reabilitologų specialybę, papildomai tapau ir gydytoju reabilitologu. Mano pagrindinė specializacija visada buvo vaikų paralyžiai. Neurologija labai glaudžiai siejasi su reabilitacija, nes neurologiniai ligoniniai gydomi ne tik medikamentais, bet ir fizine terapija. Daugiausia tenka dirbti su įvairaus amžiaus vaikais nuo 1 m., turinčiais neurologinių sutrikimų, – judėjimo, kalbos ar psichikos.

Kokiomis ligomis sergantiems mažiems dažniausiai prireikia reabilitacijos?

Atvyksta įvairiomis ligomis sergančių vaikų. Tačiau daugiausia pagalbos reikia sergantiems nervų sistemos ligomis, tarkime, įvairiais paralyžiais, taip pat raumenų sistemos ligomis, epilepsija, esant įgimtiems arba po traumų atsiradusiems judėjimo ir atamos sistemos sutrikimams. Šių vaikų reabilitacija turėtų būti ilgalaikė, gali trukti 2–3 m. ir dar ilgiau. Neurologi-

nių sutrikimų turintiems vaikams svarbu kuo anksčiau suteikti pagalbą, geriausiai pradėti gydyti dar nesulaukusius 1 metų. Reabilitacija, pradėta taikyti, kol smegenys dar vystosi, yra veiksmingesnė. Tačiau dažniausiai neurologiniai sutrikimai pastebimi vaikui pradėjus vaikščioti. Vaikui augant sutrikimai išryškėja. Tačiau anksčiau ar vėliau liga išryškėja. Reabilitacija labai svarbi ne tik sergantiems vaikams bei jų tėvams, bet ir valstybės ekonomikai. Laiku suteiktus reikalingą pagalbą mažuosius galima pakelti iš vežimėlių, vėliau jie išvengs neįgalumo, galės patys savimi rūpintis ir nereikės nuolatinės valstybės paramos. Net ir sergant labai sunkia progresuojančia liga, tarkime, raumenų distrofija, palaikomoji reabilitacija lieka svarbi, nes stabdo ligos progresavimą, ilgina gyvenimą ir gerina jo kokybę. Niekada neverta nuleisti rankų. JAV teko matyti 3 brolius, sergančius Diušeno raumenų distrofija, kurie studijavo universitete, nors nuolat prijungti prie deguonies aparatų.

Vakarų Europos šalyse vidutiniškai 3 iš 1000 vaikų diagnozuojamas cerebrinis paralyžius. Ar išaiškintos šios ligos priežastys?

Cerebrinis paralyžius pasireiškia dėl galvos smegenų pažeidimo. Anksčiau manyta, kad jį dažniausiai lemia gimdymo traumas. Tačiau pastaruoju metu linkstama manyti, kad šiam paralyžiui daugiausia įtakos turi neštumo periodas. T. y. vaisiui vystytis nepalankios sąlygos dėl infekcijų, deguonies stygiaus, cheminio poveikio, alkoholio vartojimo, rūkymo, streso ir kt. Dėl to šie kūdikiai yra menkiau gyvybingi ir gimsta sunkiau. Vykstant komplikuotiems gimdymams neretai šių mažylių smegenys papildomai pažeidžiamos dėl deguonies stygiaus.

Kokios pagalbos reikia cerebriniu paralyžiumi sergantiems vaikams ir jų tėvams?

Nuo ankstyvo periodo taikoma reabilitacinė terapija pagal pripažintas pasaulyje metodikas: skiriama kineziterapija (mankšta), fizioterapija, masažai, ortopedinės priemonės, logopedinė pagalba ir kt. Sergantys šia liga dažniausiai turi problemų su judesiais, kalba ir psichika. Tačiau daugumos, apie 70 % vaikų, intelektualinė veikla gera arba mažai nukentčia. Lietuvoje yra rašytojų, žurnalistų ir kitų profesijų atstovų, sergančių cerebriniu paralyžiumi, bet galinčių dirbti mėgstamą darbą. Didesniuose miestuose vaikai paprastai gauna reikiamą pagalbą. Prastesnė situacija galbūt rajonuose, kur dažnai nėra ankstyvosios reabilitacijos centrų. Cerebriniu paralyžiumi sergančiam vaikui reabilitacija turi būti nepertraukiama. Po gydymo centre reikia tęsti atskiras procedūras namuose, pvz., kineziterapiją. Siekiama, kad vaikas procedūras suprastų kaip gyvenimo būdą – tam tikrus judesius privalu atlikti kiekvieną dieną. Gal nuskambės nepopuliariai, bet pastebima, kad sergančių vaikų tėvai dažnai noriai naudojami tik ligonių kasų apmokamomis gydymo paslaugomis. Trūksta jų pačių iniciatyvos – galbūt dalį iš valstybės gaunamų išmokų už sergantį vaiką galima skirti papildomai reabilitacijai ar įsigyti specialų treniruoklį ir taip namuose lengvinti vaiko funkcines galimybes. Dažnai tėvai klaidingai įsivaizduoja, kad reabilitacijoje su vaikais turi dirbti tik specialistai. Tačiau iš tiesų ją taikant patys gimdytojai turi išmokti, kaip lavinti atžalą grįžus namo. Geriausia gydytoja – vaiko motina, matanti ir jaučianti jį 24 val. per parą. Tėvams taip pat reikėtų žinoti, kad įstatymai neriboja vaikų reabilitacijos dažnumo.

Kokios naujausios technologijos taikomos cerebriniu paralyžiumi sergančių vaikų reabilitacijai?

Taikomos klasikinės metodikos, svarbiausi reabilitacijos principai išlieka. Tik dabar naudojama daugiau kompiuterinių programų kalbai ugdyti, smulkiajai motorikai lavinti. Atsirado naujų ėjimo mokymo technologijų. Reikia tikėtis, kad artimiausiu metu bus sukurtos žmogaus judesius valdymo technologijos, kuriomis bus įmanoma slopinti cerebriniu paralyžiumi sergančių nevalingus judesius ir raumenų įtampą bei padėti kiekvienam žmogui tapti savarankiškam.

JUSTINA PETRAŠKEVIČIENĖ

Nuotrauka iš asmeninio albumo

VIDA ADOMAITIENĖ
UAB „Vildoma“ atstovė

Žmonės, patiriantys judėjimo negalią, ištikusiai persirgus insulto, cerebrinio paralyžiaus ar kitomis ligomis, turi galimybę judesio gebėjimus lavinti eisenos treniruokliu „EIK“, sukurtu įmonėje „Vildoma“ glaudžiai bendradarbiaujant su medicinos, tekstilės, sporto mokslininkais. Daugybė konstrukcinių sprendimų gimė atsižvelgiant į sveiko žmogaus eisenos biomechaninius principus bei treniruoklį naudojusiujų pastebėjimus. Treniruoklio poveikis grįstas išskirtinai mechaniniais sprendiniais, sėkmingas veikimas priklauso nuo valingų žmogaus pastangų. Pagrindinė įrenginio funkcija – prisiderinti prie asmenų fizinės būklės ir padėti savarankiškai, nenaudojant jokių papildomų energijos šaltinių atlikti judesius, artimus sveiko žmogaus ėjimui. Esminės treniruoklio „Eik“ savybės:

- Suteikia galimybę be didelių fizinių pastangų pakelti žmogų į vertikalį padėtį
 - Leidžia lengvai reguliuoti asmenų kojų apkrovimą
 - Užtikrina visišką saugumą naudojantis
 - Suteikia juosmens ir klubo laisvę visomis kryptimis
 - Padeda atlikti ėjimo judesius net ir tada, kai žmogus to valingai padaryti negali
- Modulinė konstrukcija leidžia modifikuoti įrenginį nuo asmeninio naudojimo vaikštybės iki efektyvios visiškai judėjimo sugebėjimus praradusio žmogaus reabilitacinės priemonės.

Treniruoklio „Eik“ konstrukcija leidžia pradėti saugią reabilitaciją ankstyvojoje gydymo stadijoje, kol negalią patiriantis žmogus dar neturi galimybių savarankiškai atlikti tradicinių reabilitacinių pratimų. Treniruokliu „Eik“ ugdoma cerebriniu paralyžiumi sergančių vaikų ir suaugusiųjų vertikalizacija, stovint lavinama liemens kontrolė, galimi visi viršutinės kūno dalies judesiai, gerinama stuburo funkcinė būklė. Ja-

me išmokstama jaustis saugiai, nugalėti erdvės baimę judant. Kojų valdymo sistema padeda koreguoti pėdų atramą ir jų padėtį, lengviau išgauti žingsnio elementus, lavinamas ėjimas, maksimaliai artimas prigimtinai biomechanikai.

Norėdami plačiau skleisti žinią apie „Vildomos“ sukurtą treniruoklį ir atliepdami žmonių su judėjimo negalia sveikatingumo bei mankštos poreikį, įkūrėme aktyvaus užimtumo centrą „Eik“. Jame taip pat siūlome išbandyti triračius „RaceRunner“, padedančius žmonėms su judėjimo negalia ne tik eiti, bet ir bėgti. Tai triračiai be pedaly, suteikiantys galimybę bėgti sergantiems cerebriniu paralyžiumi ir kitiems, patiriantiems judesio sutrikimų. Specialiai pritaikytas triračis yra be pedaly, todėl sergantiems cerebriniu paralyžiumi, artritu ar turintiems amputuotų galūnių bei pusiausvyros sutrikimų bėgimas tampa įmanomas. Jie įgalinami judėti savo jėga ir sąlyginai dideliu greičiu. Su „RaceRunner“ įmanoma važinėti miško keliuku, vedžioti šunį, varžytis trasoje savo malonumui. Gebėjimas atlikti kasdienes veiksmus teikia malonumo ir pasitikėjimo savo jėgomis. Galbūt sunku patikėti, tačiau žmogus, kuris anksčiau negalėdavo pats eiti, su „RaceRunner“ triračiu treniruodamasis gali įveikti pusę ar net visą maratono distanciją varžybose. Ši įranga sukurta Danijoje. UAB „Vildoma“ yra oficiali jos platintoja Lietuvoje.

Eisenos treniruoklio „Eik“ ir triračio „RaceRunner“ derinys užsiėmimuose stimuliuoja centrinę nervų, širdies ir kraujagyslių, kvėpavimo, raumenų sistemas bei suteikia reikšmingą postūmį asmens savarankiškumui, mobilumui ir tobulėjimui. Eisenos treniruoklį „Eik“ ir triračį „RaceRunner“ galima išbandyti VŠĮ Centras „Eik“ užsiėmimuose iš anksto užsiregistravus telefonu +370 686 54738 arba FB paskyroje Centras Eik nurodytais kontaktiniais duomenimis.

UAB „Vildoma“
Granito g. 3, LT-02241
Vilnius, Lietuva
Tel.: +370 686 54738
www.vildoma.lt
www.eik-lt.eu